

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 238/2017-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. júna 2017 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Marcelom Jurkom, PhD., Advokátska kancelária, Dominikánske námestie 594/11, Košice, pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Svidník v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 247/2002 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Svidník v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 247/2002 porušené boli.

2. Okresnému súdu Svidník prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 247/2002 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 9 000 € (slovom deväťtisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Svidník povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Svidník je povinný uhradiť [REDACTED] trovy konania v sume 312,34 € (slovom tristodvanásť eur a tridsaťštyri centov) na účet advokáta JUDr. Marcela Jurka, PhD., Advokátska kancelária, Dominikánske námestie 594/11, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 238/2017 zo 4. apríla 2017 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Svidník (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 247/2002 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

„V mojej právnej veci vedenej na Okresnom súde Svidník, sp. zn. 4C/247/2002 v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov som podala návrh na začatie konania dňa 10. apríla 2002.

Aj napriek tomu, že od začatia konania doposiaľ uplynulo viac ako 14 rokov, nie je vo veci právoplatne rozhodnuté, čím moja právna neistota pretrváva. V mojej právnej veci

Okresný súd Svidník vydal meritórne rozhodnutie dňa 25. marca 2015, teda takmer po 13 rokoch, no vzhľadom na podanie odvolania žalovaného sa toto rozhodnutie nestalo právoplatným. Krajský súd v Prešove sp. zn. 4Co/239/2015 vydal dňa 13. októbra 2016 v konaní o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Svidník uznesenie, ktorým rozsudok Okresného súdu Svidník zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. ... Tento uvedený stav je pre mňa neznesiteľný, úplne som stratila dôveru v justíciu v demokratickom a právnom štáte a mám za to, že akékoľvek konanie pred súdom by nemalo trvať tak neprimeranú dobu. Ja sama nepociťujem, že by som spôsobovala prieťahy vo veci samej, naopak, som riadne zastúpená advokátom, na pojednávaniach sa zúčastňujem, súd vždy riadne a včas informujem v ktorom období budem pracovne vycestovaná mimo územia Slovenskej republiky a vždy svoju neprítomnosť a mojej právnej zástupkyne včas a náležite ospravedlím. Na výzvy súdu riadne a včas reagujem a snažím sa byť s konajúcim súdom maximálne súčinná. Niekoľkokrát som súd žiadala o pribratie znalca v odbore účtovníctvo, rovnako som žiadala súd aby odporca poskytol súčinnosť predložením daňových priznaní za sporné obdobia. Súd požadoval od Daňového úradu Svidník daňové priznanie spoločnosti s ručením obmedzeným odporcu, ktorý vznikla až po našom rozvode a nebola predmetom bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Napriek mojej opakovanej žiadosti a zdôrazňovaniu, že sporné a týkajúce sa predmetu konania sú obdobia v čase keď odporca bol živnostníkom a podnikal v tzv. združení. Súd sa zamieraval na odporcovu obchodnú spoločnosť s ručením obmedzeným a opakovane vyžadoval irelevantné podklady pre konanie. Na čo poukázal aj v uznesení Krajský súd v Prešove a to tým, že upravil ako má Okresný súd v konaní ďalej postupovať...

Aj keď okresný súd v danej veci vykonal veľký počet procesných úkonov (pojednávani), v priebehu konania však nepostupoval podľa základného princípu vyplývajúceho ustanovenia čl. 17 CSP podľa ktorého, postupuje súd v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Postup súdu nebol v súlade s ustanovením § 157 ods. 1 CSP podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jednom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.“

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Okresný súd Svidník v konaní vedenom pod sp. zn. 4C/247/2002 porušil základné právo [REDAKOVANÉ], aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prieťahov zaručené v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a aby sa jej vec prejedнала v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Prikazuje Okresnému súdu Svidník konať bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie a to sťažovateľke v sume 30.000 €, ktoré je jej Okresný súd Svidník povinný vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v celkovej sume 312,34 €, ktorú je Okresný súd Svidník povinný jej vyplatiť na účet advokáta JUDr. Marcela Jurka, PhD. do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, vyjadrení účastníkov konania a obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil takýto priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 247/2002:

- 10. apríla 2002 sťažovateľka doručila okresnému súdu žalobu o vypořádanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) proti [REDAKOVANÉ];

- 22. apríla 2002 okresný súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku 500 Sk;

- 29. apríla 2002 sťažovateľka zaplatila súdny poplatok;

- 17. mája 2002 žalovaný doručil vyjadrenie k žalobe;

- 16. mája 2002 okresný súd vyzval sťažovateľku na doplnenie návrhu v lehote 15 dní od doručenia výzvy (sťažovateľka výzvu prevzala 13. júna 2002) ;

- 3. júla 2002 právny zástupca sťažovateľky požiadal okresný súd, aby v súlade s § 49 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku písomnosti adresované jeho mandantke zaslal jemu ako jej právnomu zástupcovi;

- 17. októbra 2002 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci neboli prítomní. Právny zástupca sťažovateľky požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu, že sťažovateľka sa nachádza mimo územia republiky. Pojednávanie bolo odročené na 28. november 2002;

- 22. novembra 2002 žalovaný požiadal, aby mu okresný súd zásielky doručoval na adresu trvalého bydliska [REDAKOVANÉ]. Žiadal zaslať doplnenú žalobu, aby sa k nej mohol vyjadriť;

- 28. novembra 2002 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovateľka bola prítomná. Žalovaný nebol prítomný. Bolo odročené na 3. február 2003;

- 3. februára 2003 [REDAKOVANÉ] oznámil, že prevzal zastupovanie žalovaného, a žiadal odročiť pojednávanie nariadené na 3. február 2003, aby sa mohol pripraviť;

- 3. februára 2003 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci neboli prítomní. Sťažovateľka preto, že okresný súd upovedomil jej právneho zástupcu, že pojednávanie je odročené na 17. marec 2003 z dôvodu ospravedlnenia [REDAKOVANÉ];

- 17. marca 2003 sťažovateľka žiadala odročiť pojednávanie o šesť týždňov z dôvodu pokusu o mimosúdne vyriešenie sporu;

- 17. marca 2003 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovateľka nebola prítomná. Bolo odročené na 2. jún 2003 z dôvodu poskytnutia lehoty na mimosúdnu dohodu;

- 27. mája 2003 [REDAKOVANÉ], právny zástupca sťažovateľky, požiadal o odročenie pojednávania nariadeného na 2. jún 2003 z dôvodu kolízie termínov (mal skôr nariadené pojednávanie v trestnej veci);

- 2. júna 2003 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci neboli prítomní, bolo „odročené na neurčito z dôvodu vyjadrenia navrhovateľky v lehote do 30. 6. 2003“;

- 28. augusta 2003 úradný záznam spísal sudca [REDAKOVANÉ] „navrhovateľka nepodala vyjadrenie vo veci vzájomného jednania účastníkov“;

- 7. októbra 2003 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci boli prítomní. Bolo odročené na 11. november 2003 z dôvodu poskytnutia lehoty na vyjadrenie sa k zoznamu vecí tvoriacich okruh BSM;

- 14. októbra 2003 právny zástupca sťažovateľky požiadal o odročenie pojednávania nariadeného na 11. november 2003 z dôvodu kolízie termínov (predložil aj predvolanie);

- 11. novembra 2003 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci neboli prítomní, bolo odročené na 11. december 2003 z dôvodu žiadosti sťažovateľky o odročenie pojednávania;

- 1. decembra 2003 sťažovateľka oznámila, že v období od 2. decembra do 17. decembra 2003 bude mimo územia Slovenskej republiky, preto sa nemôže sa zúčastniť pojednávania, pričom trvá na osobnej účasti;
- 11. decembra 2003 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci neboli prítomní z dôvodu ospravedlnenia žalovaného. Bolo odročené na 6. február 2004;
- 6. februára 2004 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci neboli prítomní. Bolo odročené na 23. marec 2004;
- 22. marca 2004 ospravedlnil neúčast' na pojednávaní [REDAKOVANÉ], právny zástupca žalovaného, z dôvodu kolízie termínov;
- 23. marca 2004 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci neboli prítomní z dôvodu žiadosti žalovaného o odročenie pojednávania. Bolo odročené na 31. máj 2004;
- 7. mája 2004 doručila [REDAKOVANÉ] plnú moc od sťažovateľky a súčasne spresnila žalobu. Požiadala o nariadenie pojednávania v dňoch od 23. mája 2004 do 10. júna 2004, keď sa jej klientka bude zdržiavať v mieste trvalého bydliska;
- 31. mája 2004 [REDAKOVANÉ] požiadal o odročenie pojednávania nariadeného na 31. máj 2004, pretože nemal čas prerokovať doplnený návrh s klientom;
- 31. mája 2004 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci neboli prítomní. Z titulu žiadosti žalovaného o odročenie pojednávania ospravedlnila neúčast' aj sťažovateľka. Pojednávanie bolo odročené na 2. september 2004;
- 9. júna 2004 právna zástupkyňa sťažovateľky oznámila, že v dňoch 1. júla – 20. júla 2004 bude na dovolenke, a požiadala, aby v tom čase okresný súd nenariad'oval pojednávanie;
- 9. júna 2004 okresný súd požiadal Daňový úrad Svidník o listinné dôkazy a právneho zástupcu žalovaného vyzval na vyjadrenie sa k spresneniu žaloby v lehote 15 dní;
- 24. júna 2004 bola doručená odpoveď daňového úradu;
- 30. augusta 2004 bolo doručené vyjadrenie žalovaného k výzve z 9. júna 2004;
- 2. septembra 2004 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci boli prítomní. Bolo odročené na 11. október 2004 z dôvodu vyjadrenia sa sťažovateľky k vyjadreniu žalovaného z 30. augusta 2004;

- 14. septembra 2004 okresný súd vyzval žalovaného, aby sa vyjadril k návrhu právnej zástupkyne sťažovateľky – bez lehoty;

- 8. októbra 2004 právny zástupca ospravedlnil neúčast' na pojednávaní nariadenom na 11. október 2004 z dôvodu kolízie termínov;

- 11. októbra 2004 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci neboli prítomní, sťažovateľka z dôvodu požiadavky žalovaného o odročenie pojednávania. Bolo odročené na 2. december 2004;

- 14. októbra 2004 právna zástupkyňa sťažovateľky vyjadrila pochybnosť o dôvodoch ospravedlňovania právneho zástupcu žalovaného – vzhľadom na to, že sa tak dialo vždy jeden deň pred pojednávaním. Termín určený na 2. december 2004 nevyhovuje jej klientke, pretože v čase 1. decembra – 22. decembra 2004 bude mimo územia Slovenskej republiky. Žiadala o pribratie znalca do konania v súvislosti s rodinným domom;

- 2. decembra 2004 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovateľka nebola prítomná. Bolo odročené na neurčito z dôvodu výzvy účastníkom na zloženie zálohy na znalecké dokazovanie;

- 3. januára 2005 okresný súd vyzval účastníkov na zaslanie otázok pre znalca a na zaplatenie zálohy na znalecké dokazovanie po 10 000 Sk v lehote 10 dní;

- 29. decembra 2004 zložil preddavok žalovaný;

- 25. januára 2005 zložila preddavok sťažovateľka;

- 31. januára 2005 žalovaný oznámil, že nemá otázky na znalca;

- 1. februára 2005 okresný súd uznesením č. k. 4 C 247/02-120 pribral znalca [REDAKOVANÉ];

- 8. februára 2005 znalec oznámil, že je kamarát so žalovaným a cíti sa zaujatý;

- 8. februára 2005 sťažovateľka oznámila, že žiada vybrať znalca zo vzdialenejšieho miesta;

- 16. februára 2005 okresný súd uznesením č. k. 4 C 247/02-125 pribral znalca [REDAKOVANÉ];

- 9. mája 2005 znalec [REDAKOVANÉ] doručil posudok;

- 4. januára 2006 okresný súd uznesením č. k. 4 C 247/02-133 priznal znalcovi odmenu 19 464 Sk;

- 4. januára 2006 okresný súd vyzval účastníkov na vyjadrenie sa k znaleckému posudku;

- 18. januára 2006 [REDAKOVANÉ], právna zástupkyňa sťažovateľky, oznámila, že im bol doručený posudok na ohodnotenie rodinného domu, ale nebol im doručený znalecký posudok z odboru účtovníctva, ako ani uznesenie o pribratí znalca;

- 20. februára 2006 okresný súd vyzval účastníkov na zloženie zálohy na znalecké dokazovanie znalcom z odboru ekonomiky, účtovníctva;

- 23. februára 2006 sťažovateľka požiadala okresný súd o vysvetlenie, prečo ju vyzýva na znalca z odboru ekonomiky zložiť zálohu 15 000 Sk, keď už na neho zložila 10 000 Sk;

- 20. marca 2006 „vyžiadanie ku konaniu“;

- 3. apríla 2006 okresný súd uznesením č. k. 4 C 247/02-174 pribral znalca z odboru ekonomiky [REDAKOVANÉ] (lehota na vypracovanie 60 dní),

- 25. apríla 2006 spis bol zaslaný znalcovi;

- 31. mája 2006 znalec [REDAKOVANÉ] požiadal o zmenu znalca, pretože žiadaný posudok môže robiť len znalecká organizácia;

- 2. júna 2006 výzva účastníkom;

- 23. augusta 2006 „vyžiadanie ku konaniu“;

- 23. augusta 2006 okresný súd uznesením zrušil uznesenie z 3. apríla 2006 a pribral do konania znaleckú organizáciu [REDAKOVANÉ] (lehota na vypracovanie 60 dní);

- 12. septembra 2006 bol spis zaslaný znaleckej organizácii;

- 23. októbra 2006 žiadosť o predĺženie termínu na vypracovanie posudku;

- 8. novembra 2006 okresný súd uznesením predĺžil lehotu na vypracovanie posudku do 31. decembra 2006;

- 8. decembra 2006 okresný súd vyzval účastníkov na zloženie preddavku po 10 000 Sk;

- 3. januára 2007 sťažovateľka zložila zálohu;

- 30. januára 2007 okresný súd zaslal posudok účastníkom na vyjadrenie v lehote 30 dní;

- 22. februára 2007 bolo doručené vyjadrenie žalovaného;

- 7. marca 2007 bolo doručené vyjadrenie sťažovateľky;

- 13. marca 2007 sudca napísal výzvu účastníkom;
- 30. mája 2007 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 26. júna 2007 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 11. júla 2007 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 27. augusta 2007 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 29. októbra 2007 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 18. decembra 2007 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci neboli prítomní, pretože boli upovedomení, že sudca ide na pohreb;
- 12. februára 2008 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci neprítomní na žiadosť sťažovateľky o odročenie. Bolo odročené na neurčito;
- 13. júna 2008 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 11. júla 2008 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 28. júla 2008 sa uskutočnilo pojednávanie. Na žiadosť žalovaného bolo odročené na 7. október 2008;
- 26. septembra 2008 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 7. októbra 2008 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovateľka aj žalovaní boli prítomní. Bolo odročené na neurčito;
- 23. októbra 2008 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 24. novembra 2008 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 5. januára 2009 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 2. februára 2009 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 1. apríla 2009 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovateľka bola prítomná. Bolo odročené na 12. máj 2009;
- 9. apríla 2009 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 12. mája 2009 sa uskutočnilo pojednávanie. Bolo odročené na žiadosť sťažovateľky;
- 9. júna 2009 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 1. júla 2009 sa uskutočnilo pojednávanie. Na žiadosť žalovaného bolo odročené na 8. september 2009;
- 10. júla 2009 sťažovateľka požiadala okresný súd, aby v období od 15. júla 2009 do 15. augusta 2009 nenariad'oval pojednávania, lebo bude na zahraničnej dovolenke;

- 30. júla 2009 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 13. augusta 2009 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 8. septembra 2009 sa uskutočnilo pojednávanie. Bolo odročené na žiadosť žalovaného na 10. november 2009;
- 18. septembra 2009 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 10. novembra 2009 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci neboli prítomní. Bolo odročené na 26. január 2010;
- 26. januára 2010 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci neboli prítomní, pretože žalovaný požiadal o odročenie. Bolo odročené na 24. marec 2010;
- 10. februára 2010 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 22. marca 2010 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 24. marca 2010 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci neboli prítomní z dôvodu na strane žalovaného. Bolo odročené na 12. máj 2010;
- 11. mája 2010 sťažovateľka oznámila, že 12. mája 2010 bude mimo územia Slovenskej republiky;
- 12. mája 2010 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci neboli prítomní. Bolo odročené na 12. júl 2010;
- 14. júna 2010 sťažovateľka oznámila, že od 27. júna do 31. júla 2010 bude mimo územia Slovenskej republiky;
- 21. júna 2010 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 12. júla 2010 žalovaný ospravedlnil neúčast' na pojednávaní 12. júla 2010 z dôvodu kolízie termínov;
- 12. júla 2010 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci neboli prítomní. Bolo odročené na 6. október 2010;
- 15. júla 2010 žalovaný ospravedlnil neúčast' na pojednávaní z dôvodu kolízie termínov;
- 30. júla 2010 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 18. augusta 2010 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 6. októbra 2010 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovateľka bola prítomná. Žalovaný nebol prítomný. Bolo odročené na 23. november 2010;
- 20. októbra 2010 „vyžiadanie ku konaniu“;

- 23. novembra 2010 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci neboli prítomní z dôvodu na strane žalovaného. Bolo odročené na 25. január 2011;
- 29. novembra 2010 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 14. januára 2011 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 25. januára 2011 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci neboli prítomní z dôvodu na strane žalovaného. Bolo odročené na 30. marec 2011;
- 2. februára 2011 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 8. marca 2011 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 24. marca 2011 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 30. marca 2011 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovateľka bola prítomná. Žalovaný nebol prítomný. Pojednávalo sa v neprítomnosti žalovaného. Bolo odročené na 17. máj 2011;
- 7. apríla 2011 vyjadrenie sťažovateľky k výzve okresného súdu;
- 12. apríla 2011 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 17. mája 2011 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovateľka bola prítomná. Žalovaný nebol prítomný. Pojednávalo sa v neprítomnosti žalovaného. Bolo odročené na 22. jún 2011;
- 24. mája 2011 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 22. júna 2011 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovateľka bola prítomná. Žalovaný nebol prítomný. Pojednávalo sa v neprítomnosti žalovaného. Bolo odročené na 20. september 2011;
- 1. júna 2011 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 23. augusta 2011 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 20. septembra 2011 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovateľka bola prítomná. Žalovaný nebol prítomný. Pojednávalo sa v neprítomnosti žalovaného. Bolo odročené na 16. november 2011;
- 20. septembra 2011 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 26. septembra 2011 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 16. novembra 2011 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci boli prítomní. Bolo odročené na 25. január 2012;

- 25. januára 2012 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovateľka bola prítomná. Žalovaný nebol prítomný. Pojednávalo sa v neprítomnosti žalovaného. Bolo odročené na 15. marec 2012;
- 15. marca 2012 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci neboli prítomní z dôvodov na strane sťažovateľky. Bolo odročené na 26. jún 2012;
- 16. apríla 2012 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 14. júna 2012 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 26. júna 2012 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci neboli prítomní. Bolo odročené na 13. november 2012;
- 11. júna 2012 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 27. júla 2012 sudca zaslal účastníkom výzvu, aby sa v lehote 10 dní vyjadrili k podaniu daňového úradu;
- 31. júla 2012 vyjadrenie žalovaného;
- 7. augusta 2012 sudca zaslal vyjadrenie žalovaného sťažovateľke, aby sa k nemu vyjadrila;
- 27. augusta 2012 bolo doručené vyjadrenie sťažovateľky k výzve okresného súdu zo 7. augusta 2012;
- 25. septembra 2012 bolo doručené vyjadrenie sťažovateľky;
- 1. októbra 2012 sudca zaslal vyjadrenie sťažovateľky žalovanému, aby sa k nemu vyjadril;
- 19. októbra 2012 bolo doručené vyjadrenie žalovaného;
- 13. novembra 2012 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci neboli prítomní z dôvodov na strane sťažovateľky. Bolo odročené na 5. marec 2013;
- 10. decembra 2012 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 5. marca 2013 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci neboli prítomní. Prítomní boli ich právni zástupcovia. Bolo odročené na 12. jún 2013;
- 12. júna 2013 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci neboli prítomní z dôvodov na strane sťažovateľky. Bolo odročené na 16. október 2013;
- 16. októbra 2013 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci neboli prítomní z dôvodov na strane sťažovateľky. Bolo odročené na 15. január 2014;

- 15. januára 2014 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci neboli prítomní z dôvodov na strane žalovaného. Bolo odročené na 6. máj 2014;
- 11. marca 2014 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 8. apríla 2014 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 6. mája 2014 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovateľka bola prítomná. Z dôvodov na strane žalovaného bolo pojednávanie odročené na 29. máj 2014;
- 7. mája 2014 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 29. mája 2014 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovateľka bola prítomná. Žalovaný nebol prítomný. Pojednávalo sa v neprítomnosti žalovaného. Bolo odročené na neurčito;
- 10. júla 2014 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 5. augusta 2014 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 16. decembra 2014 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 8. januára 2015 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 2. marca 2015 „vyžiadanie ku konaniu“;
- 25. marca 2015 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci neboli prítomní. Sťažovateľka súhlasila s pojednávaním v jej neprítomnosti. Okresný súd pojednával v neprítomnosti účastníkov. Bol vyhlásený rozsudok;
- 11. mája 2015 doručil odvolanie žalovaný;
- 19. mája 2015 žalovaný doplnil dôvody odvolania;
- 5. júna 2015 sa sťažovateľka vyjadrila k odvolaniu žalovaného. Navrhla, aby Krajský súd v Prešove (ďalej aj „krajský súd“) potvrdil rozsudok okresného súdu;
- 8. júna 2015 okresný súd uznesením uložil žalovanému zaplatiť 150 € súdny poplatok za odvolanie (zaplatil 16. júna 2015);
- 13. augusta 2015 bol spis doručený krajskému súdu (4 Co 239/2015);
- 15. novembra 2016 bol spis doručený okresnému súdu s uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Co 239/2015, ktorým krajský súd zrušil rozsudok okresného súdu z 25. marca 2015 a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Na výzvu ústavného súdu sa k prijatej sťažnosti vyjadril predseda okresného súdu v podaní sp. zn. 1SprO/193/2017 doručenom ústavnému súdu 28. apríla 2017. Okrem chronológie úkonov vypracovaných zákonným sudcom uviedol, že: „*Sťažovateľ podal dňa*

10. apríla 20026 na tunajší súd prostredníctvom právneho zástupcu [REDACTED] návrh o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Táto vec je vedená na tunajšom súde pod sp. zn. 4C 247/2002. Vec bola pridelená sudcovi [REDACTED].

V prílohe Vám zasielam podrobné chronologicky popísané úkony okresného súdu.

Okrem úkonov súdu boli zo strany účastníkov konania zasielané súdu rozsiahle písomné podania.

Z uvedeného prehľadu je zrejmé, že po pridelení veci koná zákonný sudca riadne, včas a efektívne.

V predmetných veciach tunajší súd konal urýchlene a efektívne, čím sa snažil zabrániť zbytočným prietahom v konaní, a aby vo veci bolo v primeranej lehote rozhodnuté. Zo strany účastníkov konania dochádza k veľmi častým vznášaniam žiadostiam o odročenie pojednávania, ďalších návrhov v konaní a k iným podnetom, ktoré dochádzajú hlavne často pred určením termínu pojednávania.“

K vyjadreniu okresného súdu zaujala prostredníctvom svojho právneho zástupcu stanovisko sťažovateľka podaním doručeným ústavnému súdu 15. mája 2017, v ktorom uviedla: «*S tvrdením okresného súdu, že „je zrejmé, že po pridelení veci koná zákonný sudca riadne, včas a efektívne.“ sa sťažovateľka nevie stotožniť.*

Žiadna právna, ani skutková zložitost' sporu a ani úkony účastníkov konania nemôžu odôvodniť, že konanie nie je ani po uplynutí 15 rokov od začatia konania právoplatne skončené.

Predmetná vec – vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov – nie je právne, ale ani skutkovo zložitá a existuje k nej bohatá judikatúra všeobecných súdov z ktorej je možné vychádzať.

Sťažovateľka má za to, že ani ona sama nespôsobila to, že predmetné konanie nie je právoplatne skončené ani po 15 rokoch od jeho začatia. Sťažovateľka dlhodobo žije v zahraničí a okresný súd nespočetne krát žiadala, aby jej pri nariadovaní termínu pojednávania vyšiel v ústrety. Úkony sťažovateľky v konaní ako účastníčky konania nie sú v príčinnej súvislosti s tak mimoriadne dlhou dĺžkou konania.»

Účastníci konania pred ústavným súdom súhlasili s tým, aby ústavný súd upustil od verejného ústneho pojednávania vo veci, ústavný súd preto podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde od ústneho pojednávania upustil, pretože od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 247/2002 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť vecí, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť vecí, ktorej predmetom konania je vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ústavný súd konštatuje, že preskúmané konanie nie je po právnej stránke zložité, v týchto sporoch je už vytvorená stabilná judikatúra, ktorá obsahuje aj postupy pri dokazovaní, ako aj riešenie právnych otázok. Veci možno pripísať istú mieru faktickej zložitosti, ktorá však v danom prípade nebola dôvodom pre zdĺhavý postup okresného súdu.

2. Pri hodnotení podľa kritéria, ako sa správala samotná sťažovateľka v namietanom konaní, ústavný súd zistil, že sťažovateľka, ktorá dlhodobo žije v zahraničí, sa nezúčastnila všetkých nariadených pojednávanií, žiadala o odročenie pojednávanií z dôvodu pokusu o mimosúdne vyriešenie sporu alebo svoju neúčast' odôvodnila pobytom mimo územia Slovenskej republiky. Termíny, v ktorých sa nachádzala mimo územia republiky, zväčša vopred oznamovala konajúcemu súdu a tiež oznamovala, v ktorých termínoch je vhodné, z hľadiska jej pobytu pojednávania nariad'ovať. V 15 prípadoch sa nezúčastnila pojednávanií po tom, ako ju okresný súd upovedomil o tom, že svoju neúčast' ospravedlnil žalovaný a nariadené pojednávanie bude odročené. Niekoľkokrát bolo pojednávanie odročené aj z dôvodov na strane sťažovateľky. Správanie sťažovateľky v napadnutom konaní možno hodnotiť ako faktor, ktorý prispel k doterajšej dĺžke napadnutého konania okresného súdu, nie však v rozhodujúcej miere.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

Ústavný súd zo sťažnosti a z jej príloh zistil, že namietané konanie začalo 10. apríla 2002 a ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu trvalo 15 rokov. Meritórne okresný súd rozhodol 25. marca 2015. Po odvolaní sa účastníkov Krajský súd v Prešove rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu 15. novembra 2016 vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Ústavný súd v prvom rade, poukazujúc aj na svoju doterajšiu judikatúru (napr. IV. ÚS 160/03, IV. ÚS 19/04, IV. ÚS 261/07, II. ÚS 391/2016), konštatuje, že takéto dlhé konanie možno spravidla už len na základe skutočnosti, že trvá tak dlho, považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého oneskorená spravodlivosť je odopretá spravodlivosť. Zdlhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do tej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate.

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

V namietanom konaní úplne absentuje efektívny postup konajúceho sudcu. Z prehľadu úkonov, ktoré vyhotovil okresný súd, ale i zo zistení ústavného súdu jednoznačne vyplýva, že hoci konajúci sudca nariad'oval pojednávania v pomerne rýchлом slede za sebou, jeho úkony boli nesúrodé, neumožňujúce postupovať okresnému súdu v konaní tak, aby si v čo najkratšej dobe zadovážil dôkazy potrebné na rozhodnutie vo veci.

Bezradnosť a neistotu v postupe riešil konajúci sudca početnými „vyžiadaniami v konaní“, avšak bez reálneho postupu smerujúcemu k odstráneniu právnej neistoty účastníkov. Ústavný súd poukazuje aj na také nedostatky v konaní okresného súdu, ako je málo účinný postup konajúceho sudcu pri zabezpečení účasti účastníkov konania na pojednávaniach, a to hlavne žalovaného. Najmenej 15-krát bolo pojednávanie odročené z dôvodov na strane žalovaného bez toho, aby okresný súd využil procesné prostriedky na zabezpečenie prítomnosti účastníkov na pojednávaní, ak považoval ich osobnú účasť za nevyhnutnú.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd nepovažuje za potrebné osobitne skúmať vykonané procesné úkony a, berúc do úvahy aj celý doterajší priebeh napadnutého konania, konštatuje, že neefektívnym postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 247/2002 dochádza k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu s'ťažovateľkou označených práv, preto vyslovil porušenie základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

Vzhľadom na to, že konanie v predmetnej veci na okresnom súde nebolo ukončené, ústavný súd podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde okresnému súdu prikázal, aby ďalej vo veci konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto rozhodnutia).

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda boli porušené, aj primerané finančné zadost'učinenie.

Sťažovateľka žiadala priznať jej finančné zadosťučinenie v sume 30 000 €.

Ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, ako aj vzhľadom na povahu veci považuje za primerané vo výške 9 000 € (bod 3 výroku tohto rozhodnutia).

Ústavný súd podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom advokátom JUDr. Marcelom Jurkom, PhD., ktoré si uplatnil v sume 312,34 €.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2017 (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 147,33 €, spolu s režijným paušálom 2 x po 8,84 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Úhrada trov konania bola tak priznaná v celkovej sume 312,34 €.

Odmenu za tretí úkon ústavný súd advokátovi nepriznal, pretože si sťažovateľka jeho úhradu neuplatnila.

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. Marcela Jurka, PhD., Dominikánske námestie 11, Košice (§ 31a zákona o ústavnom súde), podľa bodu 4 výroku rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. júna 2017